WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 15 grudnia 2011 r.*

W sprawie C-409/10

mającej za przedmiot wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE, złożony przez Bundesfinanzhof (Niemcy) postanowieniem z dnia 29 czerwca 2010 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 16 sierpnia 2010 r., w postępowaniu:

Hauptzollamt Hamburg-Hafen

przeciwko

Afasia Knits Deutschland GmbH,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, M. Safjan, M. Ilešič (sprawozdawca), E. Levits i M. Berger, sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: J. Mazák,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 lipca 2011 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Afasia Knits Deutschland GmbH przez H. von Zanthiera oraz M. Stawską-Höbel, Rechtsanwälte,

— w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez G. Albenzia, avvocato dello Stato,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez A. Bordesa oraz B.R. Killmanna, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 15 września 2011 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 32 protokołu nr 1 załącznika V do Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisanej w Kotonu 23 czerwca 2000 r. (Dz.U. 2000, L 317, s. 3), zatwierdzonej w imieniu Wspólnoty decyzją Rady nr 2003/159/WE z dnia 19 grudnia 2002 r. (Dz.U. 2003, L 65, s. 27, zwanej dalej „umową z Kotonu"), a także art. 220 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 302, s. 1), zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. (Dz.U. L 311, s. 17, zwanego dalej „kodeksem celnym").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Hauptzollamt Hamburg-Hafen (głównym urzędem celnym portu w Hamburgu, zwanym dalej „Hauptzollamt") a Afasia Knits Deutschland GmbH (zwaną dalej „Afasia") w przedmiocie należności celnych przywozowych zapłaconych przez tę spółkę po zwolnieniu towarów z tytułu przywozu tekstyliów do Unii Europejskiej.

Ramy prawne

Umowa z Kotonu

3 Umowa z Kotonu weszła w życie w dniu 1 kwietnia 2003 r. Jednakże na podstawie decyzji nr 1/2000 Rady Ministrów AKP-WE z dnia 27 lipca 2000 r. dotyczącej środków przejściowych mających zastosowanie od dnia 2 sierpnia 2000 r. do wejścia w życie umowy o partnerstwie AKP-WE (Dz.U. L 195, s. 46), przedłużonej decyzją nr 1/2002 Rady Ministrów AKP-WE z dnia 31 maja 2002 r. (Dz.U. L 150, s. 55), umowa ta była przedmiotem wcześniejszego stosowania od dnia 2 sierpnia 2000 r.

4 Umowa zmieniająca została podpisana w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2005 r. i weszła w życie w dniu 1 lipca 2008 r. W dniu 14 czerwca 2010 r. została przyjęta decyzja Rady 2010/648/UE w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, Umowy zmieniającej po raz drugi Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisaną w Kotonu dnia 23 czerwca 2000 r., zmienioną po raz pierwszy w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2005 r. (Dz.U. L 287, s. 1). Jednakże ze względu na datę okoliczności faktycznych w sprawie przed sądem krajowym pozostają one pod rządami zasad określonych w pierwotnej wersji umowy z Kotonu.

5 Na podstawie art. 100 umowy z Kotonu „[p]rotokoły i załączniki do niniejszej umowy stanowią jej integralną część. […]".

6 Załącznik V do umowy z Kotonu, zatytułowany „System handlu stosowany w okresie przejściowym określonym w art. 37 ust. 1", w art. 1 stanowił, że „[p]rodukty pochodzące z państw AKP są przywożone do Wspólnoty bez należności celnych i opłat o skutku równoważnym".

7 Protokół nr 1 do rzeczonego załącznika V, dotyczący definicji pojęcia „produkty pochodzące" oraz metod współpracy administracyjnej (zwany dalej „protokołem nr 1"), w art. 2 ust. 1 stanowił:

„Do celów wykonania postanowień […] załącznika V następujące produkty uznaje się za produkty pochodzące z państw AKP:

a) produkty w całości uzyskane w państwach AKP w rozumieniu art. 3 niniejszego protokołu;

b) produkty uzyskane w państwach AKP zawierające materiały, które nie zostały w całości uzyskane w tych państwach, pod warunkiem że materiały te poddano w państwach AKP wystarczającej obróbce lub wystarczającemu przetworzeniu, w rozumieniu art. 4 niniejszego protokołu".

8 Tytuł IV protokołu nr 1, zatytułowany „Dowód pochodzenia", zawierał w szczególności art. 14 tego protokołu, którego ust. 1 przewidywał:

„Produkty pochodzące z państw AKP przy ich przywozie do Wspólnoty podlegają postanowieniom załącznika V, pod warunkiem przedłożenia:

a) świadectwa przewozowego EUR.1 [zwanego dalej »świadectwem EUR.1«] […].

[…]".

9 Artykuł 15 ust. 1 rzeczonego protokołu precyzował, że świadectwo EUR.1 jest wystawiane przez organy celne kraju wysyłającego. Zgodnie z ust. 3 tegoż artykułu „[e]ksporter wnioskujący o wystawienie [świadectwa EUR.1] musi być przygotowany do przedłożenia w każdym momencie, na wniosek organów celnych państwa AKP wywozu, w którym wystawiane jest świadectwo […], wszystkich odpowiednich dokumentów potwierdzających pochodzenie danych produktów […]".

10 Na podstawie art. 28 ust. 1 tegoż protokołu rzeczony eksporter przechowuje dokumenty określone w art. 15 ust. 3 przez okres co najmniej trzech lat.

11 Tytuł V protokołu nr 1, zatytułowany „Postanowienia dotyczące współpracy administracyjnej", obejmował m.in. art. 31 i 32 tego protokołu, zatytułowane, odpowiednio, „Wzajemna pomoc" i „Weryfikacja dowodów pochodzenia".

12 Wskazany art. 31 w ust. 1 i ust. 2 akapit pierwszy stanowił:

„1. Państwa AKP przekazują Komisji wzory odcisków pieczęci używanych przez ich urzędy celne do wystawiania [świadectw EUR.1] oraz adresy organów celnych odpowiedzialnych za kontrolę tych świadectw i deklaracji na fakturach.

[Świadectwa EUR.1] oraz deklaracje na fakturze są akceptowane do celów stosowania traktowania preferencyjnego od dnia otrzymania informacji przez Komisję.

Komisja przekazuje te informacje organom celnym państw członkowskich.

2. W celu zapewnienia prawidłowego stosowania niniejszego protokołu Wspólnota, […], państwa AKP udzielają sobie wzajemnej pomocy, za pośrednictwem właściwych organów administracji celnej, w zakresie sprawdzania autentyczności [świadectw EUR.1], deklaracji dostawcy lub deklaracji na fakturach oraz poprawności informacji podanych w tych dokumentach".

13 Artykuł 32 protokołu nr 1 stanowił:

„1. Dodatkowa weryfikacja dowodów pochodzenia [Kontrola dowodów pochodzenia po zwolnieniu towarów] jest przeprowadzana wyrywkowo lub za każdym razem, gdy organy celne kraju przywozu mają uzasadnione wątpliwości co do autentyczności takich dokumentów, statusu pochodzenia sprawdzanych produktów lub spełnienia innych wymogów niniejszego protokołu.

2. W celu wykonania postanowień ust. 1 organy celne kraju przywozu zwracają organom celnym kraju wywozu [świadectwo EUR.1] i fakturę, jeżeli została przedłożona, deklarację na fakturze lub kopie tych dokumentów, wraz z podaniem, w stosownych przypadkach, powodów przeprowadzenia dochodzenia. Do wniosku o przeprowadzenie weryfikacji [kontroli po zwolnieniu towarów] załącza się wszelkie otrzymane dokumenty i informacje, wskazujące na nieprawdziwość informacji podanych w dowodzie pochodzenia.

3. Weryfikację [Kontrolę] przeprowadzają organy celne kraju wywozu. W tym celu mają one prawo zażądać przedstawienia dowodów oraz przeprowadzić kontrolę ksiąg rachunkowych eksportera lub inną kontrolę, jaką uznają za stosowną.

[…]

5. Organy celne wnioskujące o przeprowadzenie weryfikacji [kontroli] są informowane o jej wynikach możliwie jak najszybciej. Wyniki te muszą wyraźnie określać, czy dokumenty są autentyczne oraz czy dane produkty można uznać za pochodzące z państw AKP […] oraz za spełniające pozostałe wymogi niniejszego protokołu.

[…]

7. W przypadku gdy procedura weryfikacji [kontroli] lub wszelkie inne dostępne informacje wskazują, iż naruszone zostały postanowienia niniejszego protokołu, państwo AKP z własnej inicjatywy lub na wniosek Wspólnoty przeprowadza właściwe dochodzenie lub doprowadza do wszczęcia takiego dochodzenia, które należy podjąć z zachowaniem właściwej pilności w celu stwierdzenia takich naruszeń i zapobieżenia im, w tym celu zainteresowane państwo AKP może zaprosić Wspólnotę do wzięcia udziału w takich dochodzeniach".

Kodeks celny

14 Kodeks celny został uchylony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 450/2008 z dnia 23 kwietnia 2008 r. ustanawiającym Wspólnotowy kodeks celny (zmodernizowany kodeks celny) (Dz.U. L 145, s. 1), którego niektóre przepisy zaczęły obowiązywać od dnia 24 czerwca 2008 r. Jednakże z uwagi na datę okoliczności faktycznych w sporze przed sądem krajowym pozostają one regulowane przepisami określonymi w kodeksie celnym.

15 W brzmieniu mającym zastosowanie do sporu przed sądem krajowym art. 220 ust. 1 kodeksu celnego przewidywał, że „[j]eżeli kwota należności wynikających z długu celnego nie została zaksięgowana […] lub została zaksięgowana kwota niższa od prawnie należnej, to zaksięgowania kwoty należności do pokrycia lub pozostającej

do pokrycia należy dokonać w terminie dwóch dni, licząc od dnia, w którym organy celne dowiedziały się o tej sytuacji i miały możliwość obliczyć kwotę prawnie należną, jak również określić dłużnika (zaksięgowanie retrospektywne). […]".

16 Jednakże art. 220 ust. 2 przewidywał wyjątki od zaksięgowania retrospektywnego. Miał on następujące brzmienie:

„[…] zaksięgowania retrospektywnego nie dokonuje się, gdy:

[…]

b) kwota opłat celnych należnych zgodnie z przepisami prawa nie została wykazana w rachunkach w następstwie błędu samych organów celnych, który to błąd nie mógł zostać w racjonalny sposób wykryty przez osobę zobowiązaną do uiszczenia opłat celnych działającą w dobrej wierze i przestrzegającą przepisów obowiązujących w zakresie zgłoszenia celnego.

Jeżeli preferencyjny status towaru potwierdzony został w ramach systemu współpracy administracyjnej z udziałem organów państwa trzeciego, wydanie przez te organy świadectwa, o ile stwierdzono jego nieprawidłowość, stanowi błąd, którego w racjonalny sposób nie można było wykryć w rozumieniu pierwszego akapitu.

Jednakże wydanie nieprawidłowego świadectwa nie stanowi błędu, jeżeli świadectwo zostało wystawione na podstawie niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera, z wyjątkiem przypadku, gdy w szczególności jest oczywiste, że organy wydające świadectwo wiedziały lub powinny były wiedzieć, że towary nie spełniają warunków wymaganych do korzystania z preferencji.

Osoba odpowiedzialna za uiszczenie opłat celnych może powołać się na dobrą wiarę, jeżeli może udowodnić, że w okresie przedmiotowych operacji handlowych zachowała należytą staranność, aby upewnić się, czy spełnione zostały wszystkie warunki korzystania z preferencji.

[…]".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

17 Afasia należy do grupy spółek sprzedających materiały. Grupa ta ma główną siedzibę w Hongkongu (Chiny) i założyła przedsiębiorstwa m.in. na Jamajce.

18 W 2002 r. Afasia złożyła wniosek o wprowadzenie do swobodnego obrotu w Unii licznych przesyłek tekstyliów pochodzących od spółki ARH Enterprises Ltd (zwanej dalej „ARH"), która jest jednym z przedsiębiorstw jamajskich należących do owej grupy.

19 Owo wprowadzenie do swobodnego obrotu Afasia uzyskała na podstawie informacji, zgodnie z którą rzeczone towary pochodziły z Jamajki, oraz na podstawie przedłożenia świadectw EUR.1 wystawionych przez jamajskie organy celne i poświadczających to pochodzenie.

20 W ramach misji podjętej w marcu 2005 r. na Jamajce przez Komisję, a konkretniej przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), na zaproszenie jamajskiego ministerstwa spraw zagranicznych i handlu zagranicznego, na podstawie podejrzenia nieprawidłowości, skontrolowane zostały świadectwa EUR.1 wydane w latach 2002–2004. W odniesieniu do ustaleń misji sporządzono protokół z datą 23 marca 2005 r., który został wystawiony z nagłówkiem Komisji. Protokół ten został podpisany przez uczestników misji oraz w imieniu Jamajki przez stałego sekretarza ministerstwa spraw zagranicznych i handlu zagranicznego.

21 Rzeczony protokół poświadcza, że:

— eksporterzy jamajscy, w tym ARH, naruszyli przepisy umowy z Kotonu, ponieważ większość wyrobów wywiezionych do Unii lub wszystkie te wyroby albo zostały wyprodukowane z gotowych części z Chin, albo stanowiły gotowe tekstylia pochodzące z Chin;

— wprawdzie możliwe jest, że niektóre wywiezione towary były pochodzenia jamajskiego, jednak zainteresowani eksporterzy nie byli w stanie w tym zakresie dostarczyć kontrolującym dowodów;

— eksporterzy jamajscy w swoich wnioskach o wydanie świadectw EUR.1 złożyli fałszywe deklaracje w sprawie pochodzenia towarów, co z powodu profesjonalnego sposobu ukrycia pochodzenia towarów było bardzo trudne do wykrycia dla jamajskich organów celnych. Te ostatnie działały więc z należytą starannością i w dobrej wierze, oraz

— jamajskie organy celne wywnioskowały z tego, że świadectwa EUR.1 wystawione od 2002 r. są nieprawidłowe, a w konsekwencji nieważne.

22 Ze względu na brak współpracy podczas dochodzenia ze strony właścicieli grupy Afasia oraz ze względu na okoliczność, że podczas wizyty w warsztatach i biurach ARH nie można było znaleźć żadnego dokumentu, wspomniane w punkcie poprzednim wyniki dochodzenia zostały w szczególności oparte na analizie dokumentów przewozowych oraz będących w posiadaniu organów jamajskich dokumentów dotyczących przesyłek wywożonych towarów, a także na porównaniu danych zawartych w tych dokumentach z danymi zawartymi w dokumentach przekazanych kontrolerom przez chińskie organy celne. Z powyższej analizy i porównania wynikało, że większości towarów wchodzących w skład wskazanych przesyłek nie wyprodukowano na Jamajce, lecz albo zostały one wytworzone z gotowych części dziewiarskich z Chin, albo stanowiły gotowe tekstylia pochodzące z Chin.

23 W dniu 3 maja 2005 r. Hauptzollamt dokonał retrospektywnego pobrania należności celnych od omawianych przesyłek tekstyliów na kwotę 62 323,45 EUR.

24 Afasia zaskarżyła powyższą decyzję, twierdząc, że dostarczenie dowodów na jamajskie pochodzenie towarów stało się niemożliwe z powodu zniszczenia warsztatów produkcyjnych na Jamajce przez huragan, który miał miejsce w 2004 r. Ponadto świadectwa EUR.1 wydane pierwotnie przez organy jamajskie są nadal ważne, ponieważ nie zostały przez te organy należycie unieważnione.

25 Ponieważ Hauptzollamt podtrzymał swoją decyzję, Afasia wniosła skargę do Finanzgericht Hamburg (sądu finansowego w Hamburgu). Ten uznał skargę na tej podstawie, że wbrew wymogom umowy z Kotonu ustalenia, które doprowadziły do

wezwania do retrospektywnego pokrycia należności celnych przywozowych, opierały się nie na skierowanym do jamajskich organów celnych wniosku o przeprowadzenie kontroli ani na wszczętym przez nie dochodzeniu, lecz na dochodzeniu przeprowadzonym przez służby Komisji. Świadectwa EUR.1 dotyczące danych przesyłek tekstyliów w konsekwencji nie zostały skutecznie uznane za nieważne. Co więcej, sąd ten stwierdził, że Afasia miała uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości przywozu rzeczonych przesyłek towarów.

26 Hauptzollamt wniósł rewizję od tego wyroku do Bundesfinanzhof (federalnego sądu finansowego), który żywiąc wątpliwości co do zasadności ocen Finanzgericht Hamburg, postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy jest zgodne z art. 32 [protokołu nr 1], że Komisja Europejska zasadniczo sama – a nawet ze wsparciem władz kraju wywozu – przeprowadza kontrolę wydanych w tym kraju dowodów pochodzenia po zwolnieniu towarów; a nadto, czy w wypadku gdy uzyskane w ten sposób przez Komisję wyniki tej kontroli ujęte są w protokole, który jest kontrasygnowany przez przedstawiciela rządu kraju wywozu, to stanowią one wynik kontroli w rozumieniu tego artykułu?

Jeżeli na pytanie pierwsze zostanie udzielona odpowiedź twierdząca:

2) Czy w wypadku odpowiadającym sprawie przed sądem krajowym, w którym [świadectwa EUR.1] wydane przez kraj wywozu w określonym czasie zostały uznane za nieważne, ponieważ pochodzenie towaru nie mogło zostać potwierdzone na podstawie kontroli po zwolnieniu towarów, ale nie można wykluczyć, że niektóre wywożone towary spełniały warunki pochodzenia, osoba odpowiedzialna

za uiszczenie opłat celnych może powoływać się, na podstawie na art. 220 ust. 2 lit. b) akapity drugi i trzeci [kodeksu celnego], na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań, wskazując, że przedłożone w jej sprawie [świadectwa EUR.1] mogły być prawidłowe, a zatem opierały się na właściwym przedstawieniu faktów przez eksportera?".

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

27 Poprzez pytanie pierwsze sąd krajowy zasadniczo dąży do ustalenia, czy art. 32 protokołu nr 1 należy interpretować w ten sposób, że wyniki kontroli po zwolnieniu towarów świadectw EUR.1 wydanych przez państwo AKP wiążą organy państwa członkowskiego, do którego zostały wwiezione towary wymienione w tych świadectwach, jeżeli kontrola ta w istocie polegała na dochodzeniu przeprowadzonym w tym państwie AKP przez Komisję oraz gdy rzeczone wyniki są komunikowane wskazanym organom w drodze protokołu kontrasygnowanego przez przedstawiciela danego państwa AKP.

28 Jak już orzekł Trybunał, system współpracy administracyjnej przewidziany w protokole określającym w załączniku do umowy zawartej między Unią a państwami trzecimi zasady dotyczące pochodzenia produktów oparty jest na wzajemnym zaufaniu między organami państw członkowskich przywozu a organami państwa wywozu (wyroki: z dnia 9 lutego 2006 r. w sprawach połączonych od C-23/04 do C-25/04 Sfakianakis, Zb.Orz. s. I-1265, pkt 21; z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie C-442/08 Komisja przeciwko Niemcom, Zb.Orz. s. I-6457, pkt 70).

29 Wnioski, do których doszły organy państwa wywozu, wiążą organy państwa członkowskiego przywozu w szczególności w odniesieniu do kontroli po zwolnieniu towarów świadectw EUR.1 wydanych przez kraj wywozu. System współpracy administracyjnej ustanowiony w protokole dotyczącym pochodzenia produktów może bowiem funkcjonować, wyłącznie jeżeli kraj przywozu uznaje dokonane zgodnie z prawem ustalenia władz kraju wywozu (wyrok z dnia 17 lipca 1997 r. w sprawie C-97/95 Pascoal & Filhos, Rec. s. I-4209, pkt 33; ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, pkt 72, 73; a także wyrok z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie C-386/08 Brita, Zb.Orz. s. I-1289, pkt 62).

30 Jeśli chodzi o pytanie, czy w okolicznościach takich jak w sprawie przed sądem krajowym wyniki kontroli po zwolnieniu towarów stanowią oceny dostarczone zgodnie z prawem przez kraj wywozu, a zatem wiążą organy państwa członkowskiego przywozu, należy przede wszystkim stwierdzić, że wbrew temu, co twierdzi Afasia, kontrola po zwolnieniu towarów świadectw EUR.1 wydanych przez państwo AKP może być dokonana w razie braku wniosku ze strony organów państwa członkowskiego przywozu.

31 W tym względzie należy stwierdzić, że oprócz zasad ustanowionych w art. 32 ust. 1–6 protokołu nr 1 ust. 7 tego artykułu przewiduje, że państwo AKP wywozu z własnej inicjatywy lub na wniosek Unii przeprowadza dochodzenie, które należy podjąć w celu stwierdzenia naruszeń przepisów tego protokołu i zapobieżenia im.

32 Wynika z tego, że – jak w swoich uwagach na piśmie podkreśliły rządy czeski i włoski, a także Komisja, i jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 23 opinii – kontrola po zwolnieniu towarów może zostać przeprowadzona nie tylko na wniosek państwa członkowskiego przywozu, lecz również, w sposób ogólny, wtedy gdy według jednego z państw-stron umowy lub według Komisji, która zgodnie z art. 211 WE czuwa nad prawidłowym stosowaniem umowy, istnieją wskazówki pozwalające podejrzewać nieprawidłowość w przedmiocie pochodzenia przywożonych towarów (zob. analogicznie ww. wyroki: w sprawach połączonych Sfakianakis, pkt 30, 31; a także w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, pkt 82).

33 Następnie należy stwierdzić, że art. 32 ust. 7 protokołu nr 1 umożliwia państwu AKP wywozu zaproszenie Unii do uczestniczenia w dochodzeniu. W niniejszej sprawie nie kwestionowano, że misja dochodzeniowa prowadzona przez OLAF została przeprowadzona – jak też zaświadcza protokół z tej misji – na zaproszenie jamajskiego ministerstwa spraw zagranicznych i handlu zagranicznego. W tych okolicznościach, wbrew temu, co twierdzi Afasia, dochodzenia wszczętego przez OLAF na terytorium Jamajki nie można uważać za ingerencję w wewnętrzne sprawy tego państwa, a zatem nie stanowi ono naruszenia jego suwerenności.

34 Należy również stwierdzić, że ani w protokole nr 1, ani w innych aktach umowy z Kotonu nie zostało sprecyzowane, według jakich metod powinien odbywać się udział Unii w dochodzeniach w państwie AKP wywozu. W braku zasad szczególnych i z uwagi na cele właściwego stosowania rzeczonej umowy oraz na zasadę dobrej współpracy administracyjnej należy uznać, że art. 32 ust. 7 tego protokołu umożliwia państwu AKP wywozu – jeżeli ono sobie tego życzy lub jeżeli przyjmie odpowiednią propozycję Unii – skorzystanie ze środków i doświadczenia OLAF-u poprzez zlecenie temu ostatniemu w znacznej mierze przeprowadzenie dochodzenia. Jeżeli państwo AKP wywozu postanowi postąpić w taki sposób, aby należycie wypełnić swą funkcję podmiotu odpowiedzialnego za kontrolę po zwolnieniu towarów, wystarczy, aby państwo to uznało w sposób jednoznaczny i na piśmie, że przyjęło ono za własne wyniki dochodzenia przeprowadzonego przez OLAF.

35 W tym względzie bowiem, jak stwierdził rzecznik generalny w pkt 25 i 29 swojej opinii, to uznanie wyników dochodzenia powinno być opatrzone datą i należycie podpisane w imieniu państwa AKP wywozu, a okoliczność, że wyniki te są zawarte w dokumencie z nagłówkiem OLAF-u, jest w tym zakresie pozbawiona znaczenia.

36 Z uwagi na to, że art. 32 ust. 7 rzeczonego protokołu nie zawiera też przepisów dotyczących formy, w jakiej należy zawiadomić państwo członkowskie przywozu o wynikach dochodzenia, aby mogły one wiązać jego organy, należy uznać, że wysłanie do

nich protokołu z dochodzenia OLAF-u należycie podpisanego w imieniu państwa AKP wywozu i stwierdzającego jednoznacznie, że świadectwa EUR.1 są nieprawidłowe, a zatem nieważne, skutkuje tym, że wyniki takie wiążą rzeczone organy.

37 Wreszcie, jeśli chodzi również o podniesione przez Afasia pytanie, czy osoba, która podpisała protokół z dochodzenia w imieniu państwa AKP wywozu, miała do tego kompetencję na podstawie jego prawa, należy stwierdzić, że, po pierwsze, w braku takiej kompetencji nie można uważać, iż zainteresowane państwo AKP przyjęło za własne wyniki dochodzenia, a po drugie, że wzajemne zaufanie cechujące współpracę między państwami AKP wywozu a państwami członkowskimi przywozu oznacza, iż te ostatnie nie muszą systematycznie badać ważności podpisów pochodzących od osób, które wydają się mieć uprawnienia do zaciągania zobowiązań w imieniu państwa AKP w dziedzinie wywozu.

38 W konsekwencji jedynie w razie wątpliwości co do kompetencji osoby składającej podpis w imieniu państwa wywozu do organów państwa członkowskiego przywozu należy zbadanie w danym państwie AKP, czy rzeczona osoba w istocie miała w tej dziedzinie kompetencję do zaciągania zobowiązań w imieniu tego ostatniego.

39 W niniejszej sprawie do sądu krajowego należy ocena, czy Hauptzollamt – uwzględniając informacje zawarte w protokole z dochodzenia i argumenty przedstawione przez Afasia w odniesieniu do zarzucanego braku kompetencji stałego sekretarza przy ministerstwie spraw zagranicznych i handlu zagranicznego do podpisania tego dokumentu w imieniu Jamajki – powinien był dokonać badania w tym względzie.

40 W świetle powyższego na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 32 protokołu nr 1 należy interpretować w ten sposób, że wyniki kontroli po zwolnieniu towarów, dotyczącej prawidłowości pochodzenia towarów wskazanego w świadectwach EUR.1 wydanych przez państwo AKP i zasadniczo polegającej na dochodzeniu

przeprowadzonym przez Komisję, a konkretniej przez OLAF, w tym państwie i na jego zaproszenie, wiążą organy państwa członkowskiego, do którego zostały wwiezione towary, jeżeli – czego ocena należy do sądu krajowego – organy te otrzymały dokument jednoznacznie uznający, iż to państwo AKP uznało owe wyniki za swoje.

W przedmiocie pytania drugiego

41 Poprzez pytanie drugie sąd krajowy zasadniczo dąży do ustalenia, czy art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego należy interpretować w ten sposób, iż w sytuacji gdy świadectwa EUR.1 wydane na przywóz towarów do Unii zostały uznane za nieważne na tej podstawie, że wydanie tych świadectw jest obarczone nieprawidłowościami oraz że pochodzenie preferencyjne wskazane w tych świadectwach nie mogło zostać potwierdzone w ramach kontroli po zwolnieniu towarów, importer może sprzeciwić się retrospektywnemu pobraniu należności celnych przywozowych, podnosząc, iż nie można wykluczyć, że w rzeczywistości niektóre z tych towarów posiadają rzeczone pochodzenie preferencyjne.

42 Powyższy sąd zastanawia się również nad ewentualnymi skutkami prawnymi ustaleń dokonanych przez podmioty prowadzące dochodzenie, takich jak przywołane w pkt 21 niniejszego wyroku, zgodnie z którymi możliwe jest, iż niektóre z rzeczonych towarów są pochodzenia jamajskiego, jednakże w każdym razie eksporterzy nie dostarczyli na to dowodów.

43 W tym względzie należy przede wszystkim przypomnieć, że celem kontroli po zwolnieniu towarów jest sprawdzenie prawidłowości pochodzenia wskazanego w świadectwie EUR.1 (wyrok z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie C-293/04 Beemsterboer Coldstore Services, Zb.Orz. s. I-2263, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).

44 Jak wielokrotnie orzekał w tym kontekście Trybunał, gdy kontrola po zwolnieniu towarów nie pozwala na potwierdzenie pochodzenia towarów wskazanego w świadectwie EUR.1, należy stwierdzić, że ich pochodzenie jest nieznane i że wobec tego świadectwo EUR.1 i preferencyjne stawki celne zostały zastosowane bezzasadnie (wyroki: z dnia 7 grudnia 1993 r. w sprawie C-12/92 Huygen i in., Rec. s. I-6381, pkt 17, 18; z dnia 14 maja 1996 r. w sprawach połączonych C-153/94 i C-204/94 Faroe Seafood i in., Rec. s. I-2465, pkt 16; a także ww. wyrok w sprawie Beemsterboer Coldstore Services, pkt 34).

45 Orzecznictwo to stoi na przeszkodzie temu, aby importer, powołując się na nieznane pochodzenie towarów – a zatem na okoliczność, że nie można wykluczyć, iż niektóre z tych towarów mają pochodzenie preferencyjne wskazane w świadectwach EUR.1 uznanych za nieważne – mógł uniknąć retrospektywnego pokrycia należności celnych przywozowych.

46 A contrario wynika z orzecznictwa, że retrospektywne pokrycie należności celnych niezapłaconych przy przywozie jest zwykłym skutkiem okoliczności, iż kontrola po zwolnieniu towarów nie pozwala na potwierdzenie pochodzenia towarów takiego jak wskazane w świadectwie EUR.1 (ww. wyroki: w sprawie Huygen i in., pkt 19; w sprawach połączonych Faroe Seafood i in., pkt 16).

47 Aby importer mógł skutecznie powołać się na uzasadnione oczekiwania na podstawie art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego i tym samym skorzystać z wyjątku od retrospektywnego pokrycia przewidzianego przez ten przepis, powinny być spełnione trzy kumulatywne przesłanki. Przede wszystkim, że nieprawidłowe wydanie świadectw EUR.1 wynika z błędu właściwych organów, następnie, że popełniony przez nie błąd jest takiego rodzaju, iż nie mógł w racjonalny sposób zostać wykryty przez działającą w dobrej wierze osobę zobowiązaną do pokrycia należności celnych, i wreszcie, że ta ostatnia przestrzegała wszystkich przepisów obowiązujących w tym przedmiocie (zob. w szczególności: ww. wyrok w sprawach połączonych Faroe Seafood i in., pkt 83; wyroki: z dnia 3 marca 2005 r. w sprawie C-499/03 P Biegi Nahrungsmittel i Commonfood przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-1751, pkt 46; a także z dnia 18 października 2007 r. w sprawie C-173/06 Agrover, Zb.Orz. s. I-8783, pkt 30).

48 Jeżeli, jak w sprawie przed sądem krajowym, organy państwa wywozu wydały nieprawidłowe świadectwa EUR.1 w ramach systemu współpracy administracyjnej, na mocy wskazanego art. 220 ust. 2 lit. b) akapity drugi i trzeci wydanie to należy uważać za błąd popełniony przez rzeczone organy, chyba że okaże się, iż świadectwa te zostały wydane na podstawie niewłaściwego przedstawienia faktów przez eksportera. Jeśli wskazane świadectwa zostały oparte na fałszywych deklaracjach eksportera, nie jest spełniona pierwsza z powyższych trzech przesłanek kumulatywnych, a w konsekwencji powinno nastąpić retrospektywne pokrycie należności celnych przywozowych, z wyjątkiem przypadku, gdy w szczególności jest oczywiste, że organy wydające takie świadectwa wiedziały lub powinny były wiedzieć, iż towary nie spełniają warunków wymaganych do korzystania z preferencyjnego traktowania.

49 Chociaż w sprawie przed sądem krajowym sąd ten nie podważa stwierdzenia dokonanego w protokole z przeprowadzonej kontroli, zgodnie z którym organy jamajskie nie wiedziały i nie mogły wiedzieć, że tekstylia wywożone przez ARH nie spełniały warunków, aby uznać ich jamajskie pochodzenie, to jednak zastanawia się on, czy do Hauptzollamt należy udowodnienie, że nieprawidłowe świadectwa zostały wydane na podstawie fałszywych deklaracji tej spółki, czy też przeciwnie – do Afasia należy wykazanie, że ARH prawidłowo przedstawiła fakty organom jamajskim.

50 Sąd ten zastanawia się w szczególności, w jaki sposób należy przełożyć na okoliczności takie jak w sprawie przed sądem krajowym interpretację art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego dostarczoną przez Trybunał w ww. wyroku w sprawie Beemsterboer Coldstore Services.

51 W rzeczonym wyroku Trybunał orzekł, że nie można wymagać od organów celnych państwa przywozu wykazania, iż eksporter przedstawił fałszywe deklaracje, jeśli okaże się, że pomimo obowiązku wynikającego z właściwych przepisów nie zachował on dokumentów dotyczących danych towarów przez okres co najmniej trzech lat. W takich okolicznościach rzeczone organy są bowiem pozbawione możliwości wykazania,

czy informacje przedstawione przez eksportera do celów wydania świadectwa EUR.1 były prawidłowe czy nieprawidłowe (ww. wyrok w sprawie Beemsterboer Coldstore Services, pkt 40).

52 Afasia twierdzi, że owo wypracowane przez Trybunał rozwiązanie w sprawie, która doprowadziła do wydania ww. wyroku Beemsterboer Coldstore Services, nie ma przełożenia na sprawę przed sądem krajowym, ponieważ ARH nie mogła dochować określonego w art. 28 protokołu nr 1 obowiązku przechowywania dokumentów przez okres co najmniej trzech lat, gdyż jej warsztaty zostały zniszczone przez huragan przed upływem tego okresu. Ów czynnik siły wyższej skutkuje tym, że kwestia, czy świadectwa EUR.1 zostały sporządzone na podstawie fałszywych deklaracji eksportera, nie może już zostać rozwiązana, a wydanie nieprawidłowych świadectw EUR.1 należy zatem uznać za błąd popełniony przez organy jamajskie.

53 Taka argumentacja pomija jednak okoliczność, że w świetle faktu, iż OLAF – nie mogąc uzyskać współpracy ze strony właścicieli grupy Afasia, a także uwzględniając, iż warsztaty i biura ARH w czasie przymusowej kontroli prowadzonej we współpracy z organami jamajskimi były pozbawione dokumentów – w swoim dochodzeniu kierował się dokumentami przewozowymi oraz posiadanymi przez organy jamajskie dokumentami dotyczącymi przesyłek wywiezionych towarów i porównał dane zawarte w tych dokumentach z danymi przekazanymi przez chińskie organy celne. Na podstawie tych dokumentów i tego porównania danych OLAF doszedł do wniosku, że dotyczące pochodzenia towarów deklaracje, które ARH i inni eksporterzy jamajscy skierowali do organów jamajskich, musiały być fałszywe.

54 Jak bowiem słusznie zostało zauważone przez rząd włoski i Komisję, jeżeli organy państwa wywozu zostały wprowadzone w błąd przez eksporterów, wydania nieprawidłowych świadectw EUR.1 nie można uznać za błąd popełniony przez same te organy. Z utrwalonego orzecznictwa wynika w tym względzie, że jedynie błędy wynikające z działania właściwych organów powodują powstanie uprawnienia do odstąpienia od

retrospektywnego pokrycia należności celnych. W razie braku takiego błędu art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego nie umożliwia osobie odpowiedzialnej za uiszczenie opłat celnych powołania się na uzasadnione oczekiwania (zob. w szczególności ww. wyroki: w sprawach połączonych Faroe Seafood i in., pkt 91, 92; a także w sprawie Agrover, pkt 31). W takich okolicznościach argumenty Afasia oparte na wystąpieniu wypadku siły wyższej pozostają bezskuteczne.

55 W świetle powyższego na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 220 ust. 2 lit. b) kodeksu celnego należy interpretować w ten sposób, iż w sytuacji gdy świadectwa EUR.1 wydane na przywóz towarów do Unii zostały uznane za nieważne na tej podstawie, że wydanie tych świadectw jest obarczone nieprawidłowościami oraz że wskazane w nich pochodzenie preferencyjne nie mogło zostać potwierdzone na podstawie kontroli po zwolnieniu towarów, importer nie może sprzeciwić się retrospektywnemu pobraniu należności celnych przywozowych, podnosząc, iż nie można wykluczyć, że w rzeczywistości niektóre z tych towarów posiadały rzeczone pochodzenie preferencyjne.

W przedmiocie kosztów

56 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 32 protokołu nr 1 załącznika V do Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisanej w Kotonu 23 czerwca 2000 r. i zatwierdzonej w imieniu Wspólnoty decyzją Rady 2003/159/WE z dnia 19 grudnia 2002 r., należy interpretować w ten sposób, że wyniki kontroli po zwolnieniu towarów dotyczącej prawidłowości pochodzenia towarów wskazanego w świadectwach EUR.1 wydanych przez państwo AKP i zasadniczo polegającej na dochodzeniu przeprowadzonym przez Komisję, a konkretniej przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, w tym państwie i na jego zaproszenie, wiążą organy państwa członkowskiego, do którego zostały wwiezione towary, jeżeli – czego ocena należy do sądu krajowego – organy te otrzymały dokument jednoznacznie uznający, iż to państwo AKP uznało owe wyniki za swoje.**

2) **Artykuł 220 ust. 2 lit. b) rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, zmienionego rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r., należy interpretować w ten sposób, że w sytuacji gdy świadectwa EUR.1 wydane na przywóz towarów do Unii Europejskiej zostały uznane za nieważne na tej podstawie, że wydanie tych świadectw jest obarczone nieprawidłowościami oraz że wskazane w nich pochodzenie preferencyjne nie mogło zostać potwierdzone na podstawie kontroli po zwolnieniu towarów, importer nie może sprzeciwić się retrospektywnemu pobraniu należności celnych przywozowych, podnosząc, iż nie można wykluczyć, że w rzeczywistości niektóre z tych towarów posiadały rzeczone pochodzenie preferencyjne.**

Podpisy